

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ĮVAIROVĖ IR ĮTRAUKTIS: IŠŠŪKIAI IR SPRENDIMAI	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Ilona Michailovič Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Baudžiamosios justicijos katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 411 kab., tel. (370 5) 2366167, el. paštas: bjkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis (individualiųjų studijų)

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	3 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: gebėjimas skaityti anglų kalba bent B2 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko tikslas yra: - suteikti sisteminių žinių apie pagrindinių pažeidžiamų grupių ir mažumų teisių užtikrinimo teisinio reguliavimo pagrindus ir su jų užtikrinimu susijusius probleminius aspektus – tiek Lietuvos, tiek tarptautinės teisės požiūriu; - ugdyti studentų gebėjimą savarankiškai atpažinti, analizuoti ir vertinti galimus atitinkamų asmenų grupių teisių pažeidimus realiaame gyvenime; - ugdyti atsakingus ir sąmoningus valstybės piliečius, suvokiančius atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį, siekiant žmogaus teisių užtikrinimo.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supras atitinkamų asmenų grupių teisinės apsaugos susiformavimą ir šiuolaikines tendencijas bei jų turinį konkrečiose situacijose, jį vertindami nacionalinės ir tarptautinės teisės kontekste	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (darbas grupėse, situacijų analizė), savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	Aktyvumas seminaruose, egzaminas raštu ir grupinis pristatymas
Žinos pagrindines su įvairove ir įtrauktimi susijusias teises sąvokas, gebės jas paaiškinti, siedami su aktuali Lietuvos ir tarptautinio teisinio reguliavimo turiniu bei poveikiu atitinkamų asmenų teisiniui statusui		Egzaminas raštu ir grupinis pristatymas
Gebės atpažinti atitinkamų asmenų grupių apsaugos problematiką keliančias praktines situacijas, jas analizuoti bei kritiškai įvertinti asmens teisinės apsaugos ir vertybiniu požiūriu		Aktyvumas seminaruose (atvejų analizė)
Suvoks atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį kaip objektyvios tikrovės padiktuotą būtinybę, siekdamas žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo		
Gebės sklandžiai, argumentuotai ir logiškai reikšti savo nuomonę bei pristatyti poziciją, raštu ir žodžiu, komunikuoti profesinėje bei viešojoje erdvėje pagarbos įvairovei ir pažeidžiamų asmenų įtraukties poreikio klausimais, pasiremdami aktualiaisiais teisės aktais	Seminarai (darbas grupėse, situacijų analizė), savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	Aktyvumas seminaruose, egzaminas raštu ir grupinis pristatymas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratys	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: pagrindinės sąvokos ir istorinis pagarbos įvairovei formavimosi kontekstas.	2						2	9	Literatūros studijos ir analizė.
2. Moterų žmogaus teisių apibrėžtis ir probleminiai aspektai: lyčių lygybė, reprodukcinė sveikata, smurtas lyties pagrindu, prekyba žmonėmis ir kt.	4		2				6	18	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
3. LGBTI+ asmenų teisių apsauga – pagrindinės sąvokos ir probleminiai aspektai: valstybės toleruojama homofobija, teisė į lytinės tapatybės pripažinimą, tos pačios lyties asmenų šeimų teisinė apsauga ir kt.	2		2				4	12	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
4. Žmonės su negalia – socialiniai ir teisiniai konstruktai bei probleminiai aspektai: medikalizacija, institucionalizacija, teisinis neveiknumas ir kt.	2		2				4	12	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
5. Rasės, tautybės ir religijos aspektai – rasizmas, ksenofobija, tautinės ir religinės mažumos: stereotipai, asmenvardžių rašybos, dvigubos pilietybės klausimai, netradicinių religinių bendruomenių pripažinimas.	2		4				6	18	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
6. Pabėgėliai, prieglobsčio prašytojai, migrantai – kategorijų atribojimas, teisinė apsauga ir probleminiai aspektai: negrąžinimo principas, išstūmimas, išsiuntimas, migrantų instrumentalizavimas, kt.	2		2				4	12	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
7. Įvairovės apsauga ir jos ribos – teisių konkurencija, piktnaudžiavimas jomis ir teisių užtikrinimas krizių akivaizdoje. Įvairovės teisinės ir teisminės gynybos mechanizmai ir jų (ne)efektyvumas.	2		4				6	20	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymų rengimas
Iš viso	16		16				32	101	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminaruose	10	Semestro metu	Aktyvus dalyvavimas seminaruose: Iki 1 balo skiriama prie galutinio egzamino vertinimo už aktyvų ir rezultatų dalyvavimą diskusijose, problemų formulavimą ir jų sprendimų siūlymą (paiešką), turiningų kritinių pastabų teikimą, prisidėjimą prie kitų diskusijos dalyvių pasisakymų. Vertinant atsižvelgiama ir į tai, ar buvo pasiruošta kiekvienam seminarui, ar buvo studijuojama nurodyta (ir papildoma) medžiaga, ar seminarų dalyvis/-ė buvo pats/-i (o ne vien tik dėstytoji kviečiant) iniciatyvus. Dalyvavimas seminaruose yra privalomas. Už visus be svarbios pateisinamos priežasties praleistus seminarus turi būti atsiskaitoma semestro metu dėstytojų nustatyta tvarka žodžiu arba raštu atsakant į pateiktus klausimus. Turint įsiskolinimą už seminarą (-us), neleidžiama laikyti egzamino.
Grupinis pristatymas	30	Semestro metu	Atliekamas grupinis (2-3 studentų) darbo pristatymas semestro metu, vykdant pasirinktos problemos analizę, atsakymai į klausimus. Vertinama balais nuo 1 iki 10. Balų suma dauginama iš 0,3. Įvertinimas nepadarius pristatymo – 0 balų. Pristatymo vertinimas:

			- pristatymo turinys (struktūros aiškus, analizės išsamumas, nuoseklumas, pakankami šaltiniai, loginės sąsajos, originalumas, pagrįsti apibendrinimai); - pristatymo efektyvumas (įtaigumas, koncentruotas kalbėjimas, sklandumas, gebėjimas argumentuotai atsakyti į užduotus klausimus). Pristatymas yra privalomas, jo neparengus neleidžiama laikyti egzamino (neigiamas įvertinimas nėra kliūtis laikyti egzaminą).
Egzaminas raštu	60	Egzaminų laikymo laikotarpiu	Atsakymai raštu į du atviro tipo klausimus. Vieno klausimo vertė 5 balai. Atsakymai turi būti argumentuoti bei parodyti gebėjimą mąstyti apie iškeltas problemas. Maksimalus įvertinimas – 10 balų. Gautas balas padauginamas iš 0,6 ir pridedamas prie balų, gautų už aktyvų dalyvavimą seminaruose ir grupinį pristatymą. Vertinant atsakymus atsižvelgiama į tai, kaip studentas išmano teorinius ir praktinius studijų dalyko temų aspektus. Laikyti egzaminą galima tik atsiskačius už seminarus ir grupinį pristatymą. Galutinis vertinimas yra kaupiamasis balas, kurį sudaro 10 proc. darbo seminarų metų vertinimas, 30 proc. grupinio pristatymo vertinimas ir 60 proc. egzamino vertinimas.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Macioce, F.	2022	The Politics of Vulnerable Groups: Implications for Philosophy, Law, and Political Theory		https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-031-07547-6
Davy, U.; Flüchter, A.	2022	<u>Imagining Unequals, Imagining Equals: Concepts of Equality in History and Law</u>		https://pub.uni-bielefeld.de/download/2958807/2961701/Imagining%20Unequals.pdf
Pūraitė-Andrikienė, D.	2026	The Constitutional Concept of the Family in the Light of Assisted Reproduction. The Case Law of the Lithuanian Constitutional Court in a Comparative European Context		Przegląd Prawa Konstytucyjnego, DOI: 10.15804/ppk.2026.02.03
Žvinklienė, A., Kublickienė, L., Šėporaitytė-Vismantė, D., Janušauskienė, D.	2018	Patikėję demokratija: gyventojų nuostatos ir socialinė patirtis lygių galimybių užtikrinimo srityje. Mokslo studija		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras. https://vb.lcss.lt/object/elaba:33539349/index.html
Autorių kolektyvas/ Edited by Limantė, A. and Pūraitė-Andrikienė, D.	2022	Legal Protection of Vulnerable Groups in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland. Trends and Perspectives		Cham: Springer Cham https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-06998-7
Papildoma literatūra				
Deborah T. Meem, Michelle A. Gibson, Jonathan F. Alexander	2010	Finding out: an introduction to LGBT studies		Los Angeles: Sage.
Kačerginaitė, K.; Biekša, L.	2021	Neapykantos kurstymo kvalifikavimas tarptautinėje ir nacionalinėje praktikoje. <i>Jurisprudencija</i>	28(2)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/7018
Janušauskienė, D.	2018	„Šito chaoso mums nereikia”: Lietuvos gyventojų požiūris į pabėgėlius. <i>Filosofija, Sociologija</i>	29 (4)	https://etalpykla.lituanistika.lt/fe-dora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2018~156886999587

				9/datastreams/DS.002.0.01.ART IC/content
Degutis, A.	2006	Atskirtis, įtrauktis ir ksenofilijos baigtis, <i>Atėnė</i>	1	https://www.lkti.lt/uploads/Leidiniai/Athena/Athena%20filosofijos%20studijos%20nr.%201,%202006/I-10.pdf
Limantė, A.	2019	Stiprėjantis tos pačios lyties asmenų šeiminių santykių teisinis pripažinimas Europoje . <i>Teisės problemos</i>	97, 1	https://teise.org/wp-content/uploads/2019/07/Limante_2019_1.pdf
Birmontienė, T.	2006	Motelių teisių raida Lietuvoje: konstitucinis pripažinimas, politinio lygiateisiškumo siekis. <i>Jurisprudencija</i>	12 (90)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/2783
Michailovič, I.; Justickaja, S.; Vaičiūnienė, R.; Kalpokas, V.; Visockas, E.	2019	Veiksmingo policijos ir kitų suinteresuotų institucijų bendradarbiavimo link: smurto artimoje aplinkoje atpažinimo, pagalbos ir prevencijos modelis		https://teise.org/wp-content/uploads/2019/09/POSiB.pdf
Stripeikienė, J.	2017	Vaiko teisė į pagarbą. <i>Jurisprudencija</i>	t. 24 Nr. 2	DOI: 10.13165/JUR-17-24-2-05
Michailovič, I.	2018	Įkylus persekiojimas ir jo aukos. <i>Informacijos mokslai</i>	t. 82	https://www.zurnalai.vu.lt/IM/article/view/12288/10853
Jasinskaitė, B.; Ubavičiūtė, M.	2021	Vaiko atvaizdo naudojimas reklamai socialiniuose tinkluose	Teisės mokslo pavasaris 2021	https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/24921/24198
Limantė, A.	2019	1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų 12 straipsnio taikymas Lietuvos teismų praktikoje. <i>Teisė</i>	t. 110	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/12518
Katuoka S., et al.	2013	Tautinių mažumų apsauga: tarptautinės teisės aspektai. <i>Mokslo studija</i>		https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/16888/9789955195498.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Ališauskienė, M.; Schröder, I. W.	2014	Nematomų sienų apsuptyje: religinių mažumų socialinės atskirties raiška šiuolaikinėje Lietuvoje. <i>Kultūra ir visuomenė : socialinių tyrimų žurnalas</i>	nr. 5(3)	https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/9611c9b2-8051-4208-93bb-95558ce12a05/content
Genienė, R.	2020	Decovidacija = deinstitucionalizacija. Savarankiškas gyvenimas ir įtrauktis į bendruomenę. <i>Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika</i>	t. 21	https://www.zurnalai.vu.lt/STEP/article/view/17723/18808
Ruškus, J.	2014	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį, <i>Socialinis darbas. Patirtis ir metodai</i>	13(1)	https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/132bf716-3f6d-484c-a148-78e729084b2d/details
Isokaitė, I.	2015	Ekonominio nuosmukio poveikis neapykantos veikų tendencijoms. <i>Teisė</i>	t. 94	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/7357/5355